

A MAGYAR RÖPLABDA FEJLESZTÉSI TERÜLETEI

1. DIGITALIZÁCIÓS FEJLŐDÉS

SZERZŐ:

DR. ZALAI DÁVID

Sportigazgató
Magyar Röplabda Szövetség

BEVEZETÉS

Az adatrögzítés jóval megelőzte a digitalizációt és a technológiák innovációját, azonban a különböző iparágak széleskörű áttekintése mellett egyértelműen megállapítható, hogy az elmúlt közel két évtized a tudományos és digitális forradalom jegyében zajlott. A világon tárolt összes adat több mint 98%-a 2011 óta keletkezett, míg már 2013-ban (több mint 10 évvel ezelőtt) a világon tárolt összes információ mennyiségének kevesebb mint 2%-a volt NEM digitális (SINTEF, 2020), így megállapítható, hogy **a digitalizáció** a hétköznapi és így végső soron **a világgazdaság teljesítményét alapvetően meghatározó jelenséggé vált.**

Ez a retrospektív visszatekintés, a különböző szegmensek és iparágak döntésmechanismusait illetően bizonyítottan igazolja, hogy akár

az üzleti szférában, az oktatás területén, az egészségügyben vagy a sportiparágban, de ma már számos döntés meghozatala valamilyen objektív mérési eljárás alapján történik. Ilyen értelemben a 21. századi digitális kor sikerének a kulcsa – iparágtól függetlenül – a folyamatos (digitális) innováció, illetve az **adatkultúra** elfogadása és működési keretrendszerbe történő integrálása úgy a nemzetközi, mint a hazai – akár sportágak közötti – versenyképesség megőrzéséhez.

A jelenleg is zajló technológiai forradalom, az információtechnológia ugrásszerű fejlődése, dinamikus munkakörnyezetet, további agilis és gyors **„adatközpontú” döntéshozatali folyamatokat**, illetve gyakorlatba történő integrációt követel meg a sportszervezetektől (Sólyom, 2023). Ezen szempontok ma már elengedhetetlenek ahhoz, hogy összekapcsolt és egymás által jóváhagyott mechanizmusokat alakítsunk ki, amelyek képesek lesznek hozzájárulni úgy a magyar sport, mint a magyar röplabda jövőbeli fejlődése előtt álló kihívások leküzdéséhez.

Bizonyított tény, hogy a sportból **kinyerhető adatok és információk szerepe megnőtt**, mennyiségi gyarapodása pedig felgyorsult. Számos döntés meghozatalához, kezdve (1) az edzések megtervezésének megválasztásától, (2) a támogatási folyamatok kialakításán keresztül, akár egészen (3) a rehabilitációs-, orvosi protokollok, prevenciók programok mérésén át nyújtanak támogatást a digitális folyamatok és a kapcsolódó statisztikai analízisek, amelyek ma már **nem versenyelőnyt, hanem versenyben maradáshoz szükséges csupán.**

A Kormány elmúlt évtizedekben való töretlen támogatásának köszönhetően a magyarországi sportszervezetek ma már megfelelő háttérrel rendelkeznek ahhoz, hogy megtegyék ezt a versenyben maradáshoz szükséges és elengedhetetlen lépést a digitalizáció felé. Ilyen értelemben a magyarországi digitális innovációk eléréséhez a szervezeteknek erőfeszítéseket kell tenni és erőforrásokat kell befektetni a digitális stratégia lokális (klubszintű) és globális (szövetségi) felépítésébe, mert az ezzel járó hosszú távú előnyök jóval meghaladják úgy a kezdeti költségeket, mint a szakértői tudásimportot. Ilyen értelemben a kluboknak javasolt, hogy oktatási és fejlődési lehetőségeket kínáljanak, továbbá ösztönözzék a sportszakembereket a digitalizációs tanulásra, folyamatosan nyomon kövessék az aktuális trendeket, akár más sportágak vonatkozásában is, és konstruktívan elemezzék az adatok, adatbázisok felhasználási lehetőségeit.

A fentebb megfogalmazottak ismeretében a magyar röplabdának már rövid-, de közép- és hosszú távon is egyértelműen célja kell legyen, hogy támogassa, s egyúttal ösztönözze, hogy mind az itthon és külföldön már bevált, mind az újonnan kidolgozott és alátámasztott ötletek, proaktív és koherens módon kerülhessenek

megosztásra a magyar röplabda közösségén belül, amely által kölcsönösen segíthetjük egymást a közös fejlődésben, a magyar röplabda fejlesztésében.

FEJLESZTÉSI-, FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉGEK

A párizsi székhelyű Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (a továbbiakban: OECD) célja, hogy segítse szervezeteit a lehető legjobb gazdasági rendszerek kialakításában és értékelésében. Az OECD (2019) által kiadott Digital Innovation, Seizing Policy Opportunities tanulmány megállapította, hogy alapvetően 4 globális trend jellemzi és alakítja az új, digitális korszakot:

1. az innováció legfontosabb hozzáadott értékét az adatokhoz való mennyiségi és minőségi hozzáférés jelenti,
2. kiemelt tendencia, hogy az innovációs tevékenység egyre nagyobb mértékben fókuszál a digitális technológiák által támogatott szolgáltatás-fejlesztési területre,
3. az innovációs ciklusok egyre intenzívebben gyorsulnak,
4. valamint a digitális innováció iránti szükséglet egyre kiterjedtebbé és komplexebbé válik.

1. ábra: Információs és digitális fejlődési folyamatlépések

A fenti megállapítások figyelembevételével a magyar röplabdának kiemelt fejlesztési kulcsterületként kell azonosítania, hogy legyen egy dinamikus és sportági fejlesztésre irányuló **digitális stratégia**, amelynek a teljesség igénye nélkül, de kulcsfontosságú elemei:

1. a tehetségek azonosítása és fejlesztése,
2. egy folyamatos oktatási és tudástranszfer,
3. a támogatások és ellenőrzések minőségbiztosítása,

4. a szurkolói bázis növelése,
5. vagy éppen az objektív és valid nyilvántartási rendszerek.

A Magyar Röplabda Szövetség (a továbbiakban: MRSZ) a fentiekkel összefüggésben olyan digitális platform kialakításán kezdett el dolgozni, amely jelentős edukációs változásokat indukál, valamint támogatja és **objektív adatokkal** segíti a fejlődési folyamatban érintett valamennyi szereplőt. Ezzel is összefüggésben, a magyar röplabda komprehenzív háttértámogatását, szakmai innovációját elősegítendő potenciális fejlesztési területként azonosítható egy olyan **online - dinamikus bővülő - tudástár** kialakítása, amelyen keresztül a sportági szakemberek hozzáférnek:

- ▶ az általános,
- ▶ a sportág-specifikus,
- ▶ és tematikus,

(1) szakkönyvekhez, (2) szakanyagokhoz, (3) módszertani segédletekhez és (4) sporttudományi publikációkhoz.

Ezen folyamat részelemeként is, de úgyszintén kiemelt jelentőségű, hogy az **MRSZ folya-**

matosan objektív és valid nyilvántartással rendelkezzen a magyar röplabdában dolgozó valamennyi szakember:

- ▶ összesített és szakspecifikus létszámáról,
- ▶ végzettségi szintjéről,
- ▶ szakmai tapasztalatáról és elért eredményeiről,
- ▶ beosztásáról (edző, másodedző, erőnléti edző, statisztikus, rehabilitációs szakember stb.)
- ▶ valamint életkori és nemek közötti megoszlásáról.

A röplabdában, akárcsak a többi sportágban – **vagy éppen az üzleti életben** – a **paradigmaváltás**, hasonlóan egy újonnan bevezetett stratégiához, egy evolúciós folyamat részeként értelmezendő. A (digitális)-stratégiai változás szinte minden esetben strukturális változásokat is von maga után, azonban a **valódi stratégiai kockázat** – jelen esetben – **a változás elkerülése**. Így a sportágakban tapasztalható innovációs tendenciák okán a változásról hozott sportvezetői döntések hozzájárulnak a digitalizációs fejlődés lehetőségének megteremtéséhez.

Az adatok lehetővé teszik a megalapozott döntések kidolgozását, amelyek segítik az objektív megközelítések kialakítását.

Az adatok megmondják, hogy mit csinálunk jól és mit csinálunk rosszul.

Az adatok segítségével fejleszthetjük a tevékenységek hatékonyságát, ami segíti az időgazdálkodást.

Az adatok elengedhetetlenek a gépi tanulás és a mesterséges intelligencia használatának megkezdéséhez.

2. ábra. Az adatok felhasználási lehetőségei és várható következményei (Sports Analytics Market, 2022)

A **közösségi média** és a digitális átalakulás révén a sportág iránt érdeklődők, illetve a szurkolók és kedvenc egyesületeik kapcsolata már közel sem csak a mérkőzések időtartamára korlátozódik. Ezek a technikai lehetőségek, bővülő digitális platformok fokozzák a minél több tartalom és a személyre szabott felhasználói élmény iránti igényt, így bizonyos, hogy akár az MRSZ-nek, de a kluboknak is új „üzleti” modelleket és marketingstratégiákat kell kialakítaniuk, ha versenyképesek akarnak maradni a pályán és azon kívül is. Ezen irányelv mentén az MRSZ ezen szegmens kapcsán is törekszik a különböző közösségi média felületein keresztül minél több generációt elérni, megszólítani, ezáltal megtartani, valamint bevonítani a sportági érdekeltek körébe.

Azonban a sporttudomány által a digitalizáció ma már a csapat, az öltöző és a pálya része is. A 21. században már nem nélkülözhető a játékosok **korosztály- és pozíció-specifikus objektív nyomon követése** és fejlesztése, s ennek fontossága utánpótláskorban megkérdőjelezhetetlen. Ennek érdekében került a közelmúltban kidolgozásra az MRSZ egységes mérési rendszerének 1-es és 2-es szintű protokollja, s ennek kapcsán épül az ehhez kapcsolódó széleskörű adatbázis. A kiválasztási rendszerek és az alkalmazott teljesítmény-tesztelési protokollok áttanulmányozása után egyértelműnek látszott, hogy szükséges egy **központilag meghatározott, a kiválasztást és a folyamathatékonyt támogató objektív tesztrendszer**. Egy központilag meghatározott, tudományosan megalapozott, validált módszertani protokoll széleskörűen támogatja úgy a tagszervezetek, mint a válogatottak, s ezen keresztül a játékosok hosszú távú fizikai teljesítményének fejlesztési folyamatát. A tesztrendszer és az adatbázis mindemellett hosszú távon lehetőséget biztosít országos szintű referenciaértékek (benchmarkok) felállítására a különböző korosztályban szereplő játékosok különböző képességeinek vonatkozásában, ami a teljesítményfejlesztés szempontjából jelentős sporttudományi potenciállal bír, amely által

korosztály- és képesség-specifikus módszertani profilk kialakítására nyílnak lehetőségek. E folyamatban a szövetség szorosan együttműködik a tagszervezetekkel, hogy minél szélesebb adatbázis épüljön és a további fejlesztési folyamatok egy megalapozott statisztikai analízisen keresztül kerüljenek kialakításra.

Mindezek mellett az (1) edzés, (2) mérkőzés, (3) regeneráció háromszög kapcsán a valós idejű (real-time) adatrögzítés és -feldolgozás a játékosok teljesítmény-optimalizálásának egyik legjelentősebb eleme. Ezek a digitalizációs eszközök és platformok egyéni és csapatszintű visszajelzéseket biztosítanak az edzésstervezésekhez, és elősegítik az objektív és adatvezérelt döntéshozatalt úgy a vezetőedzők, mint az erőnléti edzők mennyiségi munkájának megválasztásához.

A digitalizáció iránya egyértelmű, a sebessége egyre inkább fokozódó, azonban a fentebb ismertett számos előnye ellenére nem feledkeztethetünk meg a technológiák kapcsán felmerülő kihívásokról sem (Sports Analytics Market, 2022):

- ▶ **Adatvédelmi biztonság:** A sportolók, a sportszervezetek vagy éppen a szurkolók adatainak felelősségteljes nyilvántartása és az adatvédelmi szabályoknak megfelelő felhasználása.
- ▶ **Digitális elérhetőség:** A technológiához való hozzáférés feltételeinek minél szélesebb körben való biztosítása az érintettek számára.
- ▶ **Az adatok felhasználása:** Az a rapid adatbázis növekedési tendencia, amely napjainkban tapasztalható, egyre inkább irányítja a figyelmet a hatékony adatgazdálkodásra, az automatizált adatfeldolgozásra és a különböző algoritmusok bevezetésére.
- ▶ **Mesterséges intelligencia:** Az MI-technológiák sportiparági keretrendszere és szabályozása.
- ▶ **Az emberi tapasztalat:** A digitalizáció és a technológia sportban való létjogosultsága megkérdőjelezhetetlen, mint ahogy az emberi kapcsolatok, tapasztalat és együttműködés rendszere is.

ÖSSZEGZÉS

Érezzük, látjuk, tapasztaljuk, hogy az elmúlt évek technológiai forradalma gyakorlatilag a társadalmi tevékenységek szinte minden szegmensét átalakította, és nincs ez másképp a sport területén sem. Hordozható, valós idejű teljesítménymérők és összetett adatelemző szoftverek fokozzák a versenyt és a teljesítményt, valamint járulnak hozzá a minél pontosabb és hatékonyabb kiválasztási és tehetség-gondozási rendszerek működéséhez. Ebben a rendszerben a változások – egyik – kulcsa és motorja tehát a sport esetében is a digitalizáció.

Jelen publikáció célja, hogy ne csak csupán egy hasznos „pillanatképet” biztosítson a magyar röplabda digitalizációs helyzetéről és lehetőségeiről, hanem egyúttal ösztönzőként szolgáljon egy átfogó többoldalú „javaslatcsomag” elindításához a magyar röplabda e kritikus elemének jövőjéről, mert a változás elkerülhetetlen, de a fejlődés már döntés kérdése.

3. ábra. A siker összetevői

A digitális technológia sportba történő töretlen integrálódása és minden területre kiterjedő progresszív térnyerése és rapid innovációja okán nemzetközi szinten ma már az (1) automatizált és „real-time” adatfeldolgozás, a (2) prediktív analitika és az (3) adat alapú döntéshozatal korszaka tapasztalható, így ezen fejlesztésekkel csupán a versenyben maradás biztosított, a fejlesztések hiányában pedig a lemaradás, mert a digitalizáció ma már nem indokolt eleme, hanem nélkülözhetetlen szegmense a modernkori sportnak.

Felhasznált irodalom

1. Foundation for Scientific and Industrial Research Centre – SINTEF (2020): Big data project
2. Organisation for Economic Co-operation and Development (2019): Digital Innovation, Seizing Policy Opportunities
3. Sólyom Attila (2023): Digitalizáció – A 21. századi gazdasági fejlődés motorja
4. Sports Analytics Market (2022): Global Industry Analysis, Size, Share, Growth, Trends and Forecast 2018 – 2026